

Kela|Fpa

Työterveyshuoltolakiin perustuva työkokeilu

Vastaava asiantuntijalääkäri Virpi Liukkonen, Kela

Virpi Liukkonen

- LT, työterveyshuollon erikoislääkäri, vakuutuslääketieteen ja lääkärikouluttajan erityispätevyys
- vastaava asiantuntijalääkäri, Kela
- kliininen opettaja, Tampereen yliopisto
- työterveyslääkäri, Pirte työterveys ja lääkärikeskus

Kuntoutusrahan maksamisen perusteena

KKRL 566/2005 18-19 §

- Asiakas voi saada kuntoutusrahaa [Kelan kuntoutuslaissa](#) määriteltyjen lakisääteisten kuntoutusten ajalta.
- Kuntoutusrahan myöntäminen edellyttää, että asiakkaalle on tehty hyväksyttävä **kuntoutuspäätös**.
- KKRL 566/2005 18-19 §:ssä luetellaan lait ja lainkohdat, joiden perusteella annetun kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa voi saada.
- Kelan kuntoutuslaki
- Terveystieteiden tutkimuslaki
- **Työterveyshuoltolaki**
- Sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain mukainen laitostyyppinen päihde -tai riippuvuus kuntoutus yksilö- tai perhekuntoutuksena
- Lastensuojelulain tai kehitysvammaisten erityishuoltolain mukainen perhekuntoutus
- Vammaispalvelulain mukainen sopeutumisvalmennus
- Päihdehuoltolaki

Perustuu työterveyshuoltolain 12§:ään

Työterveyshuollon sisältö

Työnantajan järjestettäväksi 4 §:ssä säädettyyn työterveyshuoltoon kuuluu hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti:

- 3)toimenpide-ehdotusten tekeminen työn terveellisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi, tarvittaessa työn sopeuttamiseksi työntekijän edellytyksiin, työntekijöiden työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja edistämiseksi sekä toimenpide-ehdotusten toteutumisen seuranta;
- 5)vajaakuntoisen työntekijän työssä selviytymisen seuranta ja edistäminen työntekijän terveydelliset edellytykset huomioon ottaen, kuntoutusta koskeva neuvonta ja hoitoon tai lääkinnälliseen tai ammatilliseen kuntoutukseen ohjaaminen;
- 8)omalta osaltaan suunnitella ja toteuttaa osana tässä laissa määritellyjä työterveyshuollon tehtäviin kuuluvia työkykyä ylläpitäviä ja edistäviä toimenpiteitä, joihin sisältyy tarvittaessa kuntoutustarpeen selvittäminen;

Koskevat työkyvyn arviointia ja työterveyshuollon osallistumista työkyvyn tukemiseen.

Kuntoutusrahan yleiset myöntämisedellytykset

1

Asiakas on 18–67-vuotias

2

Kuntoutus kestää vähintään 4 h matkoineen

3

Kuntoutuksen tavoitteena on työssä jatkaminen, sinne palaaminen tai työelämään pääsy

4

Kuntoutusta järjestetään Kelan kuntoutuslaissa mainitulla perusteella

- Lisäksi voi olla kuntoutuksen perusteeseen tai kuntoutuspalvelun sisältöön liittyviä erityisiä edellytyksiä

Kuntoutusraha työterveyshuoltolakiin perustuvan kuntoutuksen ajalta

1

Kuntoutusrahan yleiset myöntämisedellytykset täyttyvät

2

Asiakkaan kuntoutuksentarve perustuu **työterveyshuollossa havaittuihin työ- tai ansionkykyongelmiin**

3

Työnantaja osallistuu kuntoutuksen kustannuksiin, maksaa kuntoutuspalvelun kokonaan tai merkittävän osan sen kustannuksista, **maksaa palkan** omalla työpaikalla toteutuvan **työkokeilun** ajalta

4

Kuntoutuspalvelu voi olla esimerkiksi kuntoremontti, kuntoutus- tai päihdekuntoutusjakso, kuntoutustutkimus tai työkokeilu omalla työpaikalla

Työnantaja maksaa palkan omalla työpaikalla toteutuvan työkokeilun ajalta

- Työkokeilun ajalta maksettavasta palkasta ja muihin työsuhteeseen liittyvistä asioista sovitaan työnantajan ja työntekijän välillä.
- Asia voi selvitä työehtosopimuksesta tai työsopimuksesta. Työntekijä ja työnantaja voivat sopia kuntoutusajan palkanmaksusta myös muulla tavoin.
- Työnantaja vastaa kaikista lakisääteisistä velvollisuuksista myös työkokeilun ajalla, mm. vakuutukset.

Työkyvyn ja työhön paluun tuen mahdollisuuksia

1.

Tuki työpaikalla

- Työntekijän, työnantajan ja työterveyshuollon yhteistyö
- Työn sisällön (esim. korvaava työ) / työajan muokkausmahdollisuudet

2.

Kuntoutus

- Terveystieteiden tutkimuskeskus, Kela, oma työeläkelaitos tai vakuutusyhtiö

3.

Osasairauspäiväraha tai sairauspäiväraha

- Kela

4.

Osakuntoutustuki / osatyökyvyttömyyseläke

- Oma työeläkelaitos

Katso myös kela.fi: [Työkyvyn tukemisen ja kuntoutuksen työkalupakki](#)

Työterveyshuoltolakiin perustuva työkokeilu on varhaisen vaiheen ammatillista kuntoutusta

- Työterveyshuoltolakiin perustuva työkokeilu on varhaisen vaiheen ammatillista kuntoutusta.
- Työkokeilua on järjestetään asiakkaan työ- ja ansiokykyongelmien perusteella.
- Työntekijälle, jolla on havaittu riski työkyyn alenemiseen, mutta jolla työkyky ei ole vielä heikentynyt merkittävästi tai pysyvästi.
- Työkokeilun aloittaminen ei vaadi edeltävää sairauspoissaoloa.
- Työterveyslääkäri arvioi, että työntekijä tarvitsee työkykyongelmiinsa varhaisen vaiheen ammatillisen kuntoutuksen tukea.
- Työterveyshuolto järjestää työkokeilun yhdessä työnantajan kanssa.

Asiakkaalla ei ole oikeutta ammatilliseen kuntoutukseen työeläkelakien perusteella

- Asiakkaalla ei oikeutta työeläkelakien mukaiseen ammatilliseen kuntoutukseen, jota haetaan silloin, kun on tunnistettavissa työkyvyttömyyden uhka.
- Työeläkelaitoksen hylkäävää päätöstä ei kuitenkaan vaadita, vaan yleensä työterveyshuollon arvio asiasta riittää.
- Kelan kuntoutusrahaa ei myönnetä työterveyshuoltolain mukaisen työkokeilun ajalta, jos työeläkelaitoksen järjestämän ammatillisen kuntoutuksen ensisijaisuus on ilmeinen. Asiakas on saanut oikeudestaan työeläkekuntoutukseen ennakkopäätöksen, joka kuntoutusta haettaessa on voimassa.

Työtehtävät työterveyshuoltolakiin perustuvassa työkokeilussa

- Työntekijän omalla työpaikalla tapahtuvaa, mutta voi toteutua myös saman työnantajan toisessa toimipisteessä.
- Työtehtävät:
  - uusien työtehtävien kokeileminen
  - vanhat työtehtävät, jos työtehtäviä muutetaan olennaisesti tai tarvitaan erityisjärjestelyitä
- Jos tarkoituksena on ainoastaan lyhentää työaikaa tai tehdä samaa työtä työnantajan toisessa työpisteessä, kyse ei ole kuntoutusrahaan oikeuttavasta työkokeilusta.
- Jos tehtäviä vaihdetaan aikajakson sisällä niin, että kysymys on edelleen työkokeilusta, useamman työn tai työtehtävien kokeilulle ei ole estettä.

Kuntoutusraha työkokeilun ajalta

- Kuntoutusrahaa maksetaan niiltä päiviltä, jolloin **työntekijä osallistuu työkokeiluun**. Jos työkokeilu toteutuu esimerkiksi kolmena päivänä viikossa, kuntoutusrahaa maksetaan kyseisiltä arkipäiviltä. Välipäiviltä kuntoutusrahaa ei makseta, eikä sitä myöskään makseta sunnuntai- ja pyhäpäiviltä, vaikka työntekijä olisi ollut työkokeilussa.
- Kuntoutusrahaa maksetaan työkokeilun ajalta **enintään 45 arkipäivältä**. Arkipäivällä tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkia muita päiviä paitsi sunnuntaita ja pyhäpäiviä.

Kuntoutusrahan omavastuu aika

- Kela maksaa kuntoutusrahaa omavastuuajan jälkeen.
- Työkokeilussa omavastuu aika on tavallisesti ensimmäinen kuntoutuspäivä.
- Jos työntekijä on saanut sairauspäivärahaa välittömästi ennen työkokeilun alkamista, omavastuu aikaa ei ole.
- Kuntoutusraha maksetaan työkokeilun ajalta työnantajalle.
- Jos kuntoutusraha on päivää kohden suurempi kuin palkka, erotus maksetaan työntekijälle.
- Kuntoutusrahan määrä päivää kohden määräytyy työntekijän vuositulon perusteella.

Kuntoutusrahan hakeminen työkokeilun ajalle

- Kun työntekijä, työnantaja ja työterveyshuolto ovat sopineet työkokeilusta, työterveyshuolto täyttää KU114-lomakkeen ja antaa sen työntekijälle.
- Asianomainen työterveyshuolto vastaa siitä, miten ja kuka kyseisessä työterveyshuollon yksikössä voi tehdä työkokeilua koskevan kuntoutuspäätöksen.
- Työterveysneuvottelumuistion kopio voidaan liittää mukaan.
- Lääkärin B-lausuntoa ei tarvita.
- Työntekijä hakee kuntoutusrahaa OmaKelassa ja toimittaa samalla KU114-lomakkeen Kelaan.

Lisätietoja: www.kela.fi/kuntoutusraha

Täytä lomake huolellisesti.

Jos tarvitsemme lisätietoja, otamme sinuun yhteyttä.

Voit kysyä lisää puhelinpalvelustamme
(www.kela.fi/soita-kelaan).

i Lomakkeen täyttää kuntoutuspäätöksen tekijä.

Haku aika: Kuntoutujan täytyy hakea kuntoutusrahaa kuuden kuukauden kuluessa siitä, mistä alkaen hän haluaa saada etuutta.

1. Kuntoutujan tiedot

Henkilötunnus Sukunimi ja etunimi

2. Kuntoutukseen osallistuvan omaisen tai läheisen tiedot

Henkilötunnus Sukunimi ja etunimi

Henkilötunnus Sukunimi ja etunimi

3. Kuntoutuksen tiedot

Mitä kuntoutusta päätös koskee?

Missä kuntoutus toteutetaan?

Onko palveluntuottajalla tarpeelliset luvat, asianmukaiset tilat ja osallistuvat sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöt kuntoutuspalvelun toteutukseen?

i Kuntoutusrahan saaminen edellyttää, että kuntoutuspalvelu täyttää sille yleisesti asetetut vaatimukset.

Kyllä Ei. Tarkenna, miksi ei?

Onko kuntoutuksen tavoitteena työelämässä pysyminen, työelämään pääseminen tai sinne palaaminen?

Kyllä Ei. Tarkenna, miksi ei?

Kuntoutusaika

Työterveyshuolto täyttää KU114-lomakkeen ja antaa sen työntekijälle.

Lomake löytyy Kelan verkkosivuilta
[Näin haet kuntoutusrahaa |](#)
[Henkilöasiakkaat | Kela](#)

4. Kuntoutuksen peruste

---

i Valitse seuraavista vaihtoehdoista, millä perusteella teet kuntoutuspäätöksen.

Yksilökuntoutus

- Sosiaalihuoltolaki (laitosmuotoinen päihde- tai riippuvuuskuntoutus) (Täytä myös kohta 4a.)
- Työterveyshuoltolaki
  - Kuntoremontti tai muu kuntoutus (Täytä myös kohta 4b.)
  - Työkokeilu (Täytä myös kohta 4c.)
- Terveystuololaki
  - Lääkinnällinen kuntoutus (29 §)
  - Laitosmuotoinen päihde- tai riippuvuuskuntoutus (28 §) (Täytä myös kohta 4a.)

Perhekuntoutus

- Kehitysvammaisten erityishuollosta annettu laki
- Lastensuojelulaki
  - Laitosmuotoinen perhekuntoutus (Täytä myös kohta 4d.)
  - Asumispalvelu
- Sosiaalihuoltolaki (päihde- tai riippuvuuskuntoutus)
- Terveystuololaki (päihde- tai riippuvuuskuntoutus)

Ahvenanmaa: Jos päihdekuntoutuksen järjestää Ahvenanmaan maakunta, kuntoutuspäätöksen voi tehdä päihdehuoltolain perusteella.

- Yksilökuntoutus
  - Kuntoutus perustuu huolto- ja kuntoutussuunnitelmaan
- Perhekuntoutus

4a) Sosiaalihuoltolaki tai terveystuololaki: Laitosmuotoinen päihde- tai riippuvuuskuntoutus

Perustuuko päihdekuntoutus asiakas- tai kuntoutussuunnitelmaan?

- Kyllä
- Ei

4c) Työterveyshuoltolaki: Työnantajan järjestämä työkokeilu

 Kuntoutusrahaa voidaan maksaa työkokeilun ajalta enintään 45 arkipäivän ajan. Lue lisää työkokeilusta osoitteessa www.kela.fi/tyonantajat-muu-kuin-kelan-kuntoutus.

Onko työterveyshuollossa todettu, että asiakas tarvitsee varhaisen vaiheen ammatillista kuntoutusta?

Kyllä Ei

Onko työterveyshuollossa todettu, että asiakkaalla on jo työkyvyttömyyden uhka?

Kyllä, asiakkaalla on työkyvyttömyyden uhka, ja sen vuoksi hänellä voi olla oikeus työeläkekuntoutukseen.
 Ei, asiakkaalla ei ole työkyvyttömyyden uhkaa.

Maksaako työnantaja palkkaa työkokeilun ajalta?

Kyllä Ei

Miten työtehtävät muuttuvat työkokeilun ajaksi?

Työtehtävät ovat kokonaan uusia.
 Entisiä työtehtäviä muutetaan olennaisilta osin. Kerro, miten.

Entiset työtehtävät jatkuvat erityisjärjestelyjen avulla. Kerro, mitä erityisjärjestelyjä tehdään.

4d) Lastensuojelulaki: Perhekuntoutus

i Perhekuntoutukseen voi sisältyä lyhyitä kotiharjoitteluja. Jotta asiakas voi saada kuntoutusrahaa niiden ajalta, kotiharjoitteluun täytyy sisältyä ohjattua kuntoutusta vähintään 4 tuntia päivässä.

Sisältyykö perhekuntoutukseen kotiharjoittelua?

- Kyllä
 Ei

Ilmoita kotiharjoittelun päivämäärät.

Sisältyykö kotiharjoitteluun ohjattua kuntoutusta vähintään 4 tuntia päivässä?

- Kyllä
 Ei

5. Kuntoutuspäätöksen tekijä

Nimi

Virka- tai ammattiasema ja organisaatio

Päätöksen päivämäärä

Yhteystiedot Kelaa varten

Puhelinnumero

Sähköpostiosoite

Paikka ja aika

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Asiakas hakee kuntoutusrahaa

- OmaKelassa
- Kuntoutusrahan hakemuslomakkeella ([KU 112](#))
- Suullisesti
  - Kelan toimihenkilö täyttää hakemuksen asiointipalvelussa yhdessä asiakkaan kanssa
- Hakemuksen liitteeksi tiedot kuntoutuspäätöksestä, jos kyse ei ole Kelan kuntoutuksesta
  - lomake [KU 114](#)
- Hakuaika 6 kuukauden kuluessa siitä hetkestä, josta lähtien haluaa saada

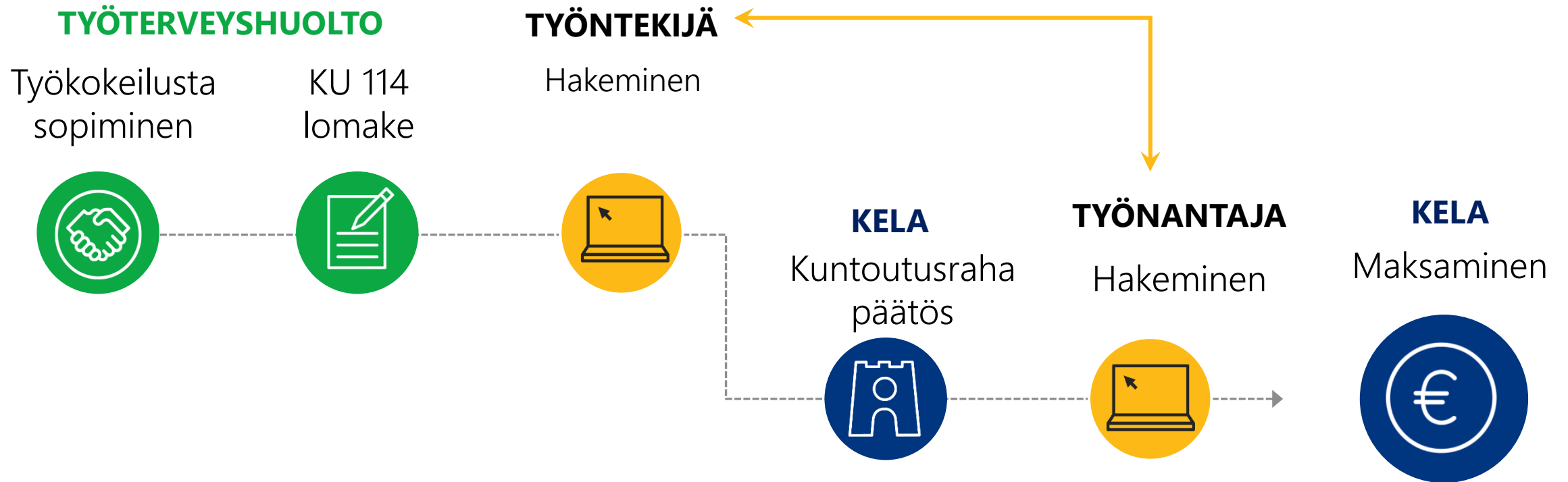
Kuntoutusrahan hakeminen työkokeilun ajalle

- Työnantaja puolestaan ilmoittaa kuntoutusajan palkanmaksusta työnantajien asiointipalvelussa.
- Ilmoitus kuntoutusajan palkasta on samalla todistus työkokeiluun osallistumisesta.
- Jos kuntoutusrahan myöntämisedellytykset täyttyvät, mutta työnantaja ei voi etukäteen ilmoittaa tarkkaa palkan määrää, voidaan kuntoutusrahapäätös silti antaa.
- Kela maksaa kuntoutusrahan työnantajalle sen jälkeen, kun tämä on ilmoittanut palkan työkokeilun ajalta.
- Kela selvittää, täyttyvätkö kuntoutusrahan myöntämisedellytykset ja lähettää kuntoutusrahapäätöksen työntekijälle.
- Päätös lähetetään myös työnantajalle, kun työnantaja on ilmoittanut Kelaan maksavansa palkkaa työkokeilun ajalta.
- Työkokeilun voi aloittaa jo ennen päätöksen saamista.

Työnantaja hakee kuntoutusrahaa

- [Työnantajan päiväraha- ja korvauspalvelu](#)
- Tulorekisterin kautta
- Lomakkeella [Y17](#) Ilmoitus työnantajan maksamasta palkasta
- Hakuaika 6 kuukauden kuluessa siitä hetkestä, josta lähtien haluaa saada
- [tyonantajan-opas-nain-haet-kuntoutusrahaa-tyonantajalle](#)

Hakemuksesta päätökseen

Kuntoutusrahan määrä

Perustuu vuosituloon

- Vuositulo = etuusoikeuden alkamista edeltävää kalenterikuukautta edeltävät 12 kalenterikuukauden tulot
  - Tarkastelujakson ja kuntoutusrahan alkamisajankohdan väliin jää 1 kuukausi, jonka aikana saatuja tuloja ei oteta huomioon

Sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan laskukaava

- Jos vuositulon perusteella laskettu päiväraha on pienempi kuin päivärahan vähimmäismäärä, asiakas saa päivärahan vähimmäismäärän.
- Vuonna 2025 päivärahan vähimmäismäärä on **31,99 e/arkipäivä (ma-la)**
- Kuntoutusrahan määrää voi arvioida laskurilla [Kuntoutusrahan laskuri](#)

Vuositulo, josta on tehty mahdolliset vähennykset (euroa / vuosi)	Sairauspäiväraha (euroa / arkipäivä)
enintään 1 716	ei vuosituloon perustuvaa päivärahaa (päiväraha on vähimmäismääräinen)
1 717 - 13 712	13 712 euron vuosituloihin asti päiväraha maksetaan vähimmäismääräisenä
13 713 - 28 241	$0,7 \times (\text{vuositulo} : 300)$
yli 28 241	$0,7 \times (\text{vuositulo} / 300) - 0,55 \times ((\text{vuositulo} - 28 241) / 300)$

Seuranta

- Koska kyse on työterveyshuollon järjestämästä kuntoutuksesta, työterveyshuolto, työntekijä ja työnantaja sopivat keskenään työkokeilun seurannasta.
- Kelaan ei tarvitse toimittaa palautetta työkokeilusta.
- Jos Kela on myöntänyt kuntoutusrahan mutta työkokeilu keskeytyy tai se päättyy suunniteltua aikaisemmin, muutoksesta on ilmoitettava viipymättä Kelaan. Ilmoitusvelvollisuus koskee sekä työntekijää että työnantajaa.

Yhteenveto

Työkokeilu perustuu työterveyshuollon tekemään kuntoutuspäätökseen.

Kuntoutusta annetaan työterveyshuollossa havaittujen työ- tai ansiokykyongelmien perusteella.

Kyse on varhaisen vaiheen ammatillisesta kuntoutuksesta.

Asiakkaalla ei ole oikeutta ammatilliseen kuntoutukseen työeläkelakien perusteella.

Työtehtäviä muutetaan.

Työnantaja osallistuu kuntoutuksen kustannuksiin maksamalla palkkaa työkokeilun ajalta.

Enintään 45 arkipäivää.
Työkokeilupäivä kestää vähintään neljä tuntia.

Kuntoutusraha ja työterveyshuoltolakiin perustuva työkokeilu v. 2023

Kela maksoi kuntoutusrahaa yhteensä

271 milj. €

Saajia yhteensä

54 750

Kustannukset noin
39 € / päivä

Kuntoutusrahaa sai

269 asiakasta

TTHL:n perustuvan työkokeilun ajalta

*) tilastoitu v. 2023 alkaen

Uuden hakemuksen perusteella

239 myöntöpäätöstä

7 hylkypäätöstä

821 asiakasta
muussa TTHL:n
kuntoutuksessa

TTHL:n
järjestämässä
kuntoutuksessa
eniten 45–54 v

Kustannukset 764 000 €, kustannukset noin 80 € / päivä

Työterveyshuoltolakiin perustuva työkokeilu

Työkokeilua koskeva video:

[Kelan kuntoutusraha työterveyshuollon järjestämän työkokeilun ajalla \(youtube.com\).](#)

Video on suunnattu työterveyshuolloille sekä työnantajille ja löytyy seuraavilta sivuilta:

- [Työkyvyn tukeminen | Työnantajat | Kela](#)
- [Muu kuin Kelan kuntoutus | Työnantajat | Kela](#)

Työterveyshuoltolain mukainen työkokeilu ja Kelan kuntoutusraha 1.1.2023 lähtien. Työterveyslääkäri 2023;41(1):49-50

Palvelukanavat kumppaneille

Lääkärilinja

Kelan asiantuntijalääkärit
vastaavat ma-pe klo 12–15
numerossa 020 371 015.

Viranomaislinja

Viranomaislinja palvelee
ma-pe klo 9–15
numerossa 020 692 235.

Työnantajalinja

Työnantajalinja palvelee
ma-pe klo 9–15
numerossa 020 692 241.

Kaikki palvelunumerot ja muut yhteystiedot: www.kela.fi/yhteistyokumppanit-asiakaspalvelu-neuvontaa

Tilaa Terveysinfo-uutiskirje

Toimintamalli mielen terveyttä tukevaan työterveysyhteistyöhön uudistui

Työterveyslaitos, Kela ja Mieli ry ovat kehittäneet uuden toimintamallin mielen terveyttä tukevaan työterveysyhteistyöhön. Toimintamalli auttaa tunnistamaan keskeisiä mielen terveyden tuen tarpeita, asettamaan tavoitteita ja suunnittelemaan toimenpiteitä.

[Tutustu toimintamalliin \(ttl.fi\)](#)

Lääkäri, kirjoitatko työssäsi lausuntoja lapsen vammaistukihakemuksia varten? Tutustu Kelan etuusohjeeseen

Tiedätkö, millä perusteella Kela arvioi oikeutta vammaistukeen ja vammaistuen tasoa? Asia selviää Kelan etuusohjeesta. Ohjeet tarjoavat ajantasaista tietoa myös terveydenhuollon ammattilaisille, vaikka ne on tarkoitettu ensisijaisesti Kelan sisäiseen käyttöön.

[Lue lisää ja tutustu etuusohjeeseen](#)

Saat suoraan sähköpostiisi ajankohtaiset uutiset Kelan tuista ja palveluista.

Uutiskirjeet:

- Terveysinfo
- Lääkeinfo
- Kela ja hyvinvointialueet
- Kanta-uutiskirje

Tilaa osoitteesta

www.kela.fi/uutiskirjeet

Kiitos mielenkiinnosta!

Kela|Fpa